

Малоголова Олеся Олексіївна,
науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем психологічного
забезпечення та психофізіологічних
досліджень навчально-наукового
інституту заочного та дистанційного
навчання Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Розвиток науки, техніки, інформаційних технологій, розширення міжнародних зв'язків підвищують вимоги до якості освіти та підготовки досвідчених фахівців різних галузей. За таких умов, стратегічним напрямом професійної освіти на сьогоднішній день є підготовка конкурентоспроможних, всебічно розвинутих, сучасних, кваліфікованих фахівців, здатних продуктивно використовувати власний творчий потенціал та знання у подальшій професійній діяльності.

Питання ефективної організації освітнього процесу у закладах вищої освіти слід розглядати комплексно з позицій теорій педагогіки та психології, кожна з яких має свій предмет дослідження й розв'язує специфічні завдання.

У процесі реформування системи вищої освіти в Україні основними завданнями педагогіки вищої школи є:

- вироблення концептуальних засад проектування освітніх систем інноваційного типу;
- вироблення теоретичних основ і проектування педагогічних технологій у вищій школі;
- розроблення педагогічних основ професійного становлення викладача вищої школи;
- організація самостійної роботи студентів в умовах нової парадигми вищої освіти;
- розроблення дидактичних концепцій розвитку творчих здібностей студентів тощо [3, с.12].

Психологія вітчизняної вищої школи як наукова і прикладна галузь розв'язує практичні, науково-дослідні і діагностично-корекційні завдання, синтезує здобутки педагогічної, соціальної, вікової психології, психології праці та ін. За своїм основним змістом вона є педагогічною психологією щодо умов вищого навчального закладу [1, с.9].

Взаємопроникнення педагогіки і психології зумовлюється тим, що кожний розділ педагогіки ґрунтується на відповідному розділі психології (наприклад, дидактика – на закономірностях функціонування пізнавальних, емоційних, вольових і мотиваційних процесів людини; теорія виховання – на психології особистості та психології групи; теорія управління навчально-виховним закладом – на психології управління) [3, с. 10].

Окремі проблеми та предмети цих наук в сукупності формують систему чинників, що сприяють підвищенню ефективності навчання та пошуку нових шляхів щодо розвитку особистості, розкриттю її потенціалу, вдосконаленню освітнього процесу.

На думку фахівця у галузі психології Т. М. Малкової у цьому сукупному предметі можна виокремити низку наступних проблем: психологічну структуру та педагогічні технології навчальної діяльності; формування пізнавальних процесів учнів вищої школи (професійної уваги, сприйняття, пам'яті, мислення тощо); відповідні уміння та навички, здібності, якості особистості; вікові психологічні, психофізіологічні та індивідуально-психологічні особливості та методи їх діагностики; соціально-психологічні закономірності формування студентського та викладацького колективів; психологічні аспекти педагогічного спілкування [4, с. 6]. Їх всебічне дослідження сприяє удосконаленню навчально-виховного процесу, формуванню системних уявлень про психолого-педагогічні засади управління вищими навчальними закладами, психологічні закономірності навчання і виховання, а також розвитку креативного психолого-педагогічного мислення, необхідного для пошуку шляхів передачі студентам нового знання. У центрі педагогічної системи завжди є майбутній фахівець – студент, як суб'єкт навчально-професійної діяльності, якість підготовки якого багато в чому залежить від його власної професійної мотивації, науково-пізнавальної діяльності, активності дій, спрямованих на саморозвиток та самовдосконалення. Розвиток студента розуміють як різнопланові та закономірні зміни в його індивідуальній психіці, внаслідок чого виникає новий якісний стан об'єкта; цілеспрямований, систематичний і безперервний процес удосконалювання розумової, психічної, фізичної і професійної діяльності за допомогою відповідного навчального матеріалу, доцільного впливу та адекватної організації навчально-

виховного процесу у вищому навчальному закладі [2, с. 12]. Активність студента, постійне прагнення отримувати нові знання, співпраця та спільна діяльність з викладачем безпосередньо впливають на кінцевий результат процесу навчання та актуалізується у подальшій професійній діяльності. Домінанта активності в діяльності студентів передбачає переформатування навчання у вищій школі із засвоєння знань на дослідницьке навчання, яке ґрунтується на пізнавальній творчій діяльності студентів, індивідуальній роботі, спрямована на отримання нових знань, вирішення теоретичних, практичних проблем, самовиховання, самореалізацію.

Відмова від адаптивної моделі засвоєння знань на користь моделі освіти, зорієнтованої на особистість, врахування різних підходів до вибору технологій навчання сприятимуть повноцінному особистісному і професійному розвитку особистості професіонала у максимально можливому діапазоні індивідуальних ресурсів.

Таким чином, орієнтиром для навчального процесу є не лише формування нових, а й така перебудова наявних знань, за якої попередні відомості з теми, що вивчається, можуть не так полегшувати, як ускладнювати навчальне пізнання і потребувати переусвідомлення. Це означає необхідність усіма засобами стимулювати пізнавальну діяльність здобувачів, використовуючи різні види навчального діалогу, опору на уяву, застосування аналогій і метафор, роботу з концептуальними моделями.

Список використаних джерел

1. Городиська В., Пантук М., Міляєва В. Педагогіка та психологія вищої школи: тексти лекцій. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2014. 307 с.
2. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
3. Фіцула М., Педагогіка : посібник. Київ: Академія, 2002. 529 с.
4. Малкова, Т. Психологія вищої освіти : текст лекцій. Київ: НАВС, 2005. 188 с.